

Ennakkokäsityksiä metsäkatoasetuksen vaikutuksista maataloussektorille

Metsäkatoasetuksen tilannekatsaus maatalous- ja elintarvikealan toimijoille
1.2.2024

Olli Niskanen

Luonnonvarakeskus

Tausta

- Luonnonvarakeskus on saanut MMM:stä toimeksiannon toteuttaa Metsäkatoasetuksen kansallisen toimeenpanon vaikutusten arvio
- Asetuksessa on maatalous- ja elintarvikesektoria koskien edelleen epävarmuutta Komission linjauksista, jotka vaikeuttavat vaikutusten arviointia
- Työ on vasta käynnistynyt

Selvityksen sisältö

- **Työpaketti 1: Nautakarjatalous Suomessa ja nautakarjasta tuotetut tuotteet ja metsäkatoasetuksen vaikutus nautakarjatalouteen**
- Työpaketti 2: Kotimainen puuntuotanto, puuhun pohjautuvien tuotteiden jalostus sekä metsien tilan heikentymisen kokonaisuus ja metsäkatoasetuksen vaikutus metsäsektoriin
- Työpaketti 3: Muut keskeiset teollisuuden alat ja kaupan ala ja metsäkatoasetuksen vaikutukset niihin
- Työpaketti 4: Muiden EU-jäsenmaiden ratkaisut sekä kansainvälinen vertailu
- **Työpaketti 5: Johtopäätökset hallituksen esityksen vaikutustenarvioinnin tueksi**

Nautakarjatalous Suomessa

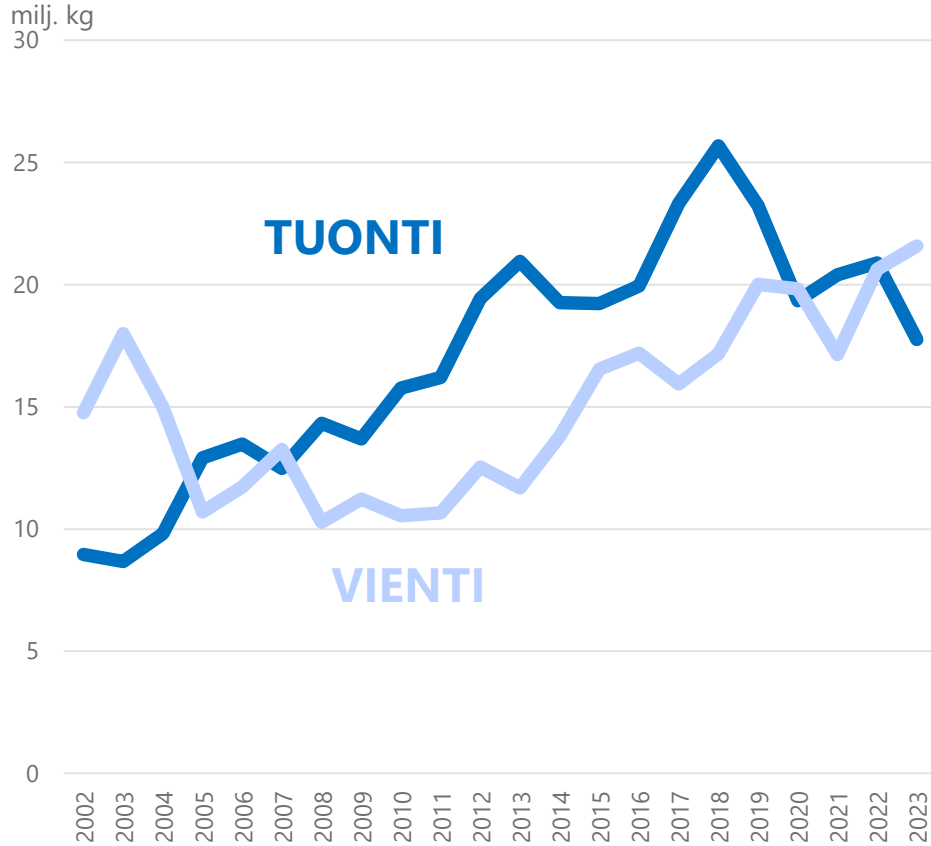
- Nautojen lukumäärä Suomessa on vähentynyt ja jatkaa maltillista vähenemistä
- Elintarviketeollisuudessa on tapahtunut vastaava rakennekehitys
- Naudanlihan laskennallinen omavaraisuusaste on ollut viime vuosina noin 84-85 %
 - Nousi hieman viime vuonna kulutuskysynnän alenemisen myötä

	Lypsylehmät (1000 kpl)	Muut naudat (1000 kpl)	Teurastukset (1000 kpl)	Lihantuotanto (milj. kg)
1990	490	870	506	118
2000	364	693	360	90
2005	319	640	296	85
2010	289	637	265	82
2015	285	630	279	86
2016	282	627	281	86
2017	275	618	274	85
2018	271	611	275	86
2019	262	595	269	87
2020	260	587	262	87
2021	254	591	259	86
2022	248	586	256	84
2023	242	579	TBA	TBA

Lähde: Luke tilastopalvelut

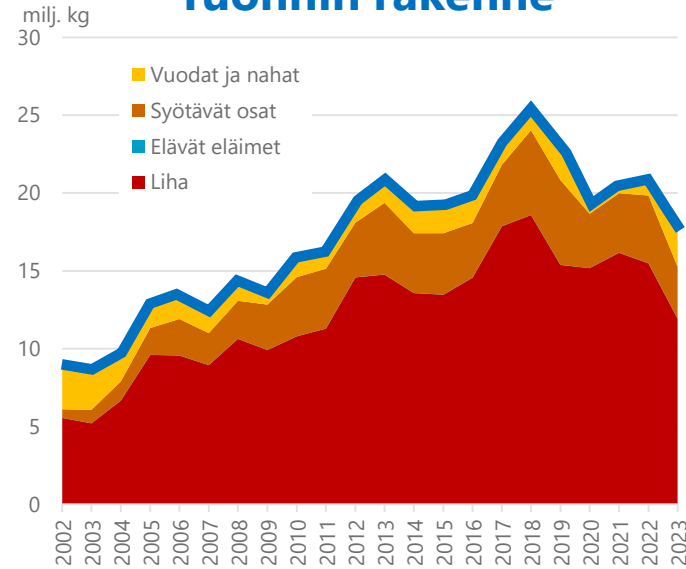
Suomen naudanlihan kauppataseen (volyymin) kehitys

Nautaeläinten, -lihan ja -tuotteiden ulkomaankauppavolyymit

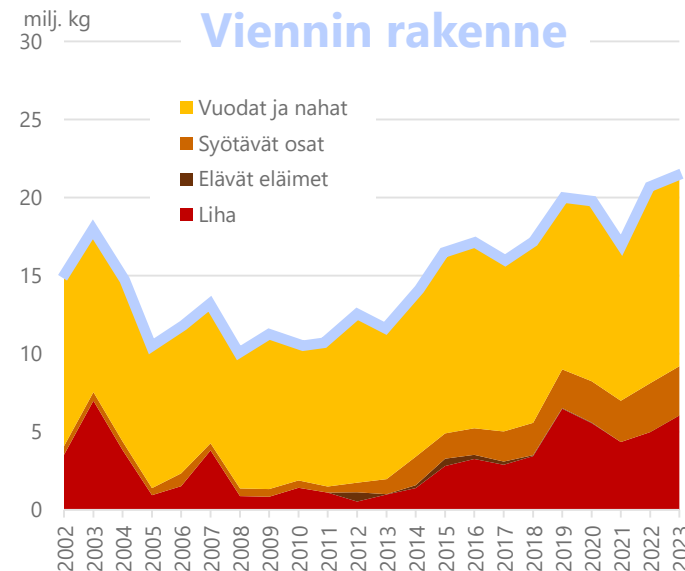

Lähde: Tulli, ULJAS tietokanta. Huom. 2023 on arvio I-XI kuukausien perusteella.

Tuonnin rakenne

Viennin rakenne

Lähde: Tulli
Koostanut:
Csaba Jansik,
Luke

Ulkomaankaupan volyymiluvut sisältävät metsäkatoasetuksessa määritellyjä CN tuotenimikkeitä seuraavasti:

- Elävät nautaeläimet
 - 010221
 - 010229
- Naudanliha
 - 0201
 - 0202
- Syötävät osat
 - 020610
 - 020622
 - 020629
 - 160250
- Vuodat ja nahat
 - 4101
 - 4104
 - 4107

Vaikutusten arvioinnin oletuksista

- TP1 nykytilanteen kartoitus koskee nautasektorin tilannetta
 - Määritelmän mukaisesta metsästä raivattujen, yli 0,5 hehtaaria alaltaan olevien peltojen määrä ja asetukseen kirjatun määräpäivän jälkeen rakennettujen kotieläinrakennusten määrä
- Tulkinta:
 - Määräpäivän jälkeen Suomessa raivatuilla pelloilla ei tuoteta soija- ja öljypalmujalosteita eikä naudanlihaa (nautojen ravintona ei ole käytetty asianomaisia hyödykkeitä/tuotteita). Asetuksessa ei mainita nurmia eikä rehuviljoja.
 - Naudanlihan tuotanto pellolla = laiduntaminen, johon asetus alkuperäiseltä tarkoitukseltaan yrittää pureutua
 - Rakennettujen rakennusten osalta MMM:n tulkinta

Millaisia vaikutuksia asetuksella mahdollisesti on sektorille?

- Rakentamisen osalta ohjausvaikutusta on jo nyt
 - Nykyisessä ohjeistuksessa tuetussa lypsy- ja naudanhäkkäarakentamisessa:
”Selvitä, että investointihakemuksen kohteena olevan häkkäkarjarakennuksen ja häkkäpellon rakennuspaikka ei tule aiheuttamaan häkkäkatoa. Toimita häkkäkatoasetuksen asianmukaista huolellisuutta koskeva vakuutus asetuksen 4 artiklan mukaisesti. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115)”
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/investoinnit/maatalouden-investointituet/>
 - Tähän asti kannustettu rakentamaan häkkätilan erilliselle tontille irti tilakeskuksesta, mikäli mahdollista, parantamaan realisointimahdollisuuksia
 - Rakentamisen kustannukset voivat kasvaa, jos (kovapohjaisia) rakennuspaikkoja ei voida hyödyntää häkkäkatoriskin vuoksi
 - Viime kädessä myös rahoittajien on pakko huomioida tilanne ja varmistaa, ettei rakennukseen itseensä kohdistu riskejä jotka voisivat vaikuttaa tuotantoon

Millaisia vaikutuksia asetuksella mahdollisesti on sektorille?

- Maito ei kuulu suoraan asetuksen soveltamisalaan, mutta sääntelyyn liittyvää varovaisuutta lienee syytä noudattaa myös lypsykarjatalouden tiloilla sektoreiden integroitumisen vuoksi
 - Jatkuvan rakennekehityksen myötä maidontuotannon määrän säilyttäminen kotimaista kulutusta vastaavalla tasolla edellyttää melko paljon lähivuosina käynnistyviä investointeja
 - Naudanlihantuotannon osalta, vasikkapulan ja vallinneen kannattavuustilanteen vuoksi (emolehmätuotanto ja peruskorjaukset pois lukien) rakentamisinvestointeihin ei ole myönnetty tukea vuoden 2020 jälkeen
 - Nyt kuitenkin luultavasti avautumassa rakennekehityksen ja kasvatuspaikkojen poistumisen myötä, investointitarvetta on etenkin pidemmällä aikavälillä
- Jos investointien määrä olennaisesti vähenisi etenkin lypsykarjataloudessa, tulisi pidemmällä aikavälillä vaikutuksia tuotannon tasoon sekä maidontuotannossa että naudanlihantuotannossa

Millaisia vaikutuksia asetuksella mahdollisesti on sektorille?

- Metsämaan maatalouskäyttöön muuttamiseen kohdistuu asetuksen vuoksi enemmän huomiota
 - Suomen tyypillisiä viljelykasveja ei mainita asetuksessa
 - Jos kansallisesti raivaamisen määrä pysyy vähäisenä tai entisestään alenee, on myös elintarvikesektorin helpompi perustella metsäkadon riskin olevan asetuksessa mainitulla tavalla vähäistä
 - Kompensointia, eli metsitystä toisaalla raivausta vastaamaan ei olla nykytiedon valossa huomioimassa
 - Pidettävä erityistä huolta siitä, ettei raivatuilla aloilla laidunneta tai jaloitella

Kiitos!